

Statsrådets skrivelse till riksdagen om förslaget till ändring av Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 514/2014 om allmänna bestämmelser för asyl-, migrations- och integrationsfonden och om ett instrument för ekonomiskt stöd till polissamarbete, förebyggande och bekämpande av brottslighet samt krishantering, om ändring av Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 516/2014 om inrättande av asyl-, migrations- och integrationsfonden och om ändring av Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2021/1147 om inrättande av Asyl-, migrations- och integrationsfonden

I enlighet med 96 § 2 mom. i grundlagen översänds till riksdagen Europeiska kommissionens förslag av den 8 mars 2022 till Europaparlamentet och rådet om ändring av följande förordningar: 1) Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 514/2014 om allmänna bestämmelser för asyl-, migrations- och integrationsfonden och om ett instrument för ekonomiskt stöd till polissamarbete, förebyggande och bekämpande av brottslighet samt krishantering, 2) Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 516/2014 om inrättande av asyl-, migrations- och integrationsfonden samt 3) Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2021/1147 om inrättande av Asyl-, migrations- och integrationsfonden.

På grund av ärendets brådskande natur har riksdagen den 11 mars 2022 i förväg blivit informerad om ärendet i enlighet med 97 § i grundlagen.

Helsingfors den 7 april 2022

Inrikesminister Krista Mikkonen

Specialsakkunnig Nina Routti-Hietala

INRIKESMINISTERIET

PROMEMORIA
30.3.2022

EU/2022/0294

FÖRSLAG TILL ÄNDRING AV EUROPAPARLAMENTETS OCH RÅDETS FÖRORDNING (EU) 514/2014 OM ALLMÄNNA BESTÄMMELSER FÖR ASYL-, MIGRATIONS- OCH INTEGRATIONSFONDEN OCH OM ETT INSTRUMENT FÖR EKONOMISKT STÖD TILL POLISSAMARBETE, FÖREBYGGANDE OCH BEKÄMPANDE AV BROTTSLIGHET SAMT KRISHANTERING, OM ÄNDRING AV EUROPAPARLAMENTETS OCH RÅDETS FÖRORDNING (EU) 516/2014 OM INRÄTTANDE AV ASYL-, MIGRATIONS- OCH INTEGRATIONSFONDEN OCH OM ÄNDRING AV EUROPAPARLAMENTETS OCH RÅDETS FÖRORDNING (EU) 2021/1147 OM INRÄTTANDE AV ASYL-, MIGRATIONS- OCH INTEGRATIONSFONDEN

1 Bakgrund

Den 8 mars 2022 lade Europeiska kommissionen fram sitt förslag till ändring av tre av Europaparlamentets och rådets förordningar:

- 1) Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 514/2014 om allmänna bestämmelser för asyl-, migrations- och integrationsfonden och om ett instrument för ekonomiskt stöd till polissamarbete, förebyggande och bekämpande av brottslighet samt krishantering (horisontalförordning);
- 2) Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 516/2014 om inrättande av asyl-, migrations- och integrationsfonden och
- 3) Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2021/1147, om inrättande av Asyl-, migrations- och integrationsfonden.

Rysslands invasion av Ukraina 24.2.2022 har lett till att en del ukrainare har tvingats fly sitt land. Syftet med kommissionens förslag är att underlätta användningen av medlen i Europeiska unionens fonder för inrikes frågor genom en förlängning av den stödberättigande perioden för kostnader under programperioden 2014–2020 samt genom att frigöra outnyttjade belopp för att hjälpa människor som flyr Ukraina.

Förslaget syftar till att stödja medlemsstaterna för att de bättre ska kunna tillgodose de behov som orsakas av den ökade flyttningsrörelsen från Ukraina samt av gränsövervakningen.

2 Förslagets rättsliga grund och förhållande till proportionalitets- och subsidiaritetsprincipen

Horisontalförordningen grundar sig på artiklarna 78.2, 79.2 och 79.4, 82.1, 84 samt 87.2 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt (FEUF). Europaparlamentets och rådets förordningar om inrättande av asyl-, migrations- och integrationsfonden grundar sig på artiklarna 78.2, 79.2 och 79.4 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt (FEUF).

Enligt statsrådets uppfattning är förslagets rättsliga grund för förordningen korrekt. Statsrådet anser att förslagen stämmer överens med proportionalitets- och subsidiaritetsprinciperna.

Rättsakterna behandlas med Europaparlamentet i enlighet med det ordinarie lagstiftningsförfarandet.

3 Förslagets huvudsakliga innehåll

3.1 Horisontalförordningen

Kommissionen föreslår att genomförandet av fonderna för inrikes frågor för EU-programperioden 2014–2020 ska förlängas med ett år. Förändringen avses bli genomförd med en ändring av horisontalförordningen. Artikel 17.3 i förordningen föreslås bli ändrad sålunda, att utgifterna ska berättiga till stöd enligt de särskilda förordningar som gäller för fonderna, om stödmottagaren har ådragit sig dem och de har betalats ut av den ansvariga myndigheten före den 30 juni 2024. Enligt den ursprungliga artikeln ska stödmottagaren ha ådragit sig utgifterna före den 31 december 2022 och de ska ha betalats ut av den ansvariga myndigheten före den 30 juni 2023.

Till följd av en förlängd genomförandeperiod föreslås även ändringar i förordningens artikel 40 som gäller avslutande av programperioden. Artikel 40 föreslås bli ändrad sålunda, att handlingarna om de sista årsräkenskaperna, begäran om utbetalning av slutsaldot och den slutliga genomföranderapporten ska lämnas in till kommissionen senast den 31 december 2024. Tidpunkten för utbetalningar som tas med i de sista årsräkenskaperna föreslås bli ändrad sålunda, att de ska vara utbetalda under perioden 16 oktober 2023 – 30 juni 2024.

Artikel 50.4 i förordningen föreslås bli ändrad sålunda, att det i stället för tillbakadragning av åtaganden för periodens sista år i punkten hänvisas till tillbakadragning av åtaganden för periodens två sista år. Tillbakadragningen avses ske i enlighet med reglerna för avslutande av programmet.

Artikel 54.1 i förordningen föreslås bli ändrad sålunda, att de slutliga rapporterna om genomförandet av varje nationellt program i stället för den 31 december 2023 ska lämnas in den 31 december 2024.

Det föreslås att tidsfristerna för inlämning av utvärderingsrapporterna enligt artikel 57 ska förlängas sålunda, att medlemsstaterna senast den 31 december 2024 ska lämna in en rapport till kommissionen om efterhandsutvärderingen av effekterna av de åtgärder som vidtagits inom ramen för deras nationella program, och kommissionen ska senast den 30 juni 2025 förelägga Europaparlamentet, rådet, Europeiska ekonomiska och sociala kommittén och Regionkommittén en efterhandsutvärdering.

3.2 Förordningen om Asyl-, migrations- och integrationsfonden under programperioden 2014–2020

Det föreslås att förordningen om Asyl-, migrations- och integrationsfonden under programperioden 2014–2020 ändras så att belopp som blivit outnyttjade i genomförandet av de nationella programmen och som öronmärkts för vissa specifika ändamål tillåts att kunna användas för andra åtgärder inom ramen för programmet. Strävan är att på det sättet ge medlemsstaterna möjlighet att bättre kunna bemöta de påfrestningar som krisen i Ukraina orsakar för deras asyl- och migrationssystem. I artikel 16.3 som gäller belopp som är avsedda för särskilda åtgärder föreslås ett tillägg om att medlemsstaten ska samråda med kommissionen om det mot bakgrund av nya eller oförutsedda omständigheter blir nödvändigt att överföra de belopp som är avsedda för ifrågasatt särskilda åtgärder till andra åtgärder inom ramen för dess nationella program.

På motsvarande sätt föreslås ett tillägg i förordningens artikel 17.9 som gäller anslag till unionsprogrammet för vidarebosättning om att medlemsstaten ska samråda med kommissionen, om det mot bakgrund av nya eller oförutsedda omständigheter blir nödvändigt att överföra de beloppen till andra åtgärder inom ramen för dess nationella program.

3.3 Förordningen om Asyl-, migrations- och integrationsfonden under programperioden 2021–2027

Kommissionen föreslår att förordningen om asyl-, migrations- och integrationsfonden ska ändras. Syftet med kommissionens förslag är att öka urvalet av tillgängliga finansieringskällor under programperioden 2021–2027 genom att tillåta medlemsstater och andra offentliga eller privata givare att via fonden lämna ytterligare ekonomiska bidrag till asyl- och migrationshantering. Sådana externa inkomster avsedda för specifika ändamål avses bilda en särskild satsning från medlemsstater och andra offentliga eller privata finansiärer eller givare för att täcka vissa utgifter från asyl-, migrations- och integrationsfonden under åren 2021–2027. Dessa tänkbara finansieringskällor ska fogas till förordningens artikel 10.5 och avses möjliggöra en beredskap för finansiering av asyl- och migrationshantering i medlemsstaterna till exempel under den kris som uppstått till följd av invasionen av Ukraina. Den föreslagna ändringen överensstämmer enligt kommissionen med budgetförordningen (EU, Euratom) 2018/1046.

4 Förslagets konsekvenser

4.1 Konsekvenser för den nationella lagstiftningen

De ändringar som föreslås av kommissionen påverkar inte den nationella lagstiftningen.

4.2 Ekonomiska konsekvenser

En förlängning av genomförandet för programperioden 2014–2020 påverkar inte det totala anslaget som budgeterats för programperioden eller bedömningen av de kostnader som därav uppstår för Finland.

Ändringen av förordningen (EU) 516/2014 påverkar inte de totala anslagen i asyl-, migrations- och integrationsfonden under programperioden 2014–2020.

Ändringen av förordningen (EU) 2021/1147 genom ett tillägg som ger medlemsstaterna samt andra offentliga eller privata givare möjlighet till finansiering genom ytterligare bidrag eller utbetalningar orsakar inte heller några direkta ekonomiska konsekvenser.

4.3 Övriga konsekvenser

En förlängning av genomförandet för EU-programperioden 2014–2020 med ett år underlättar på nationell nivå slutförandet av de åtgärder som ingår i nationella programmen.

4.4 Ålands behörighet

Förslagen påverkar inte Ålands behörighet.

5 Den nationella behandlingen av förslaget och behandlingen i Europeiska unionen

Statsrådets skrivelse jämte promemoria har beretts vid inrikesministeriet. Promemorian har behandlats i sektionen för asyl och migration (EU6) samt i sektionen för rättsliga och inrikes frågor (EU7), vilka lyder under kommittén för EU-ärenden.

Behandlingen av förslagen inleddes 10.3.2022 i rådets strukturer. Ärendet behandlades 16.3.2022 av Ständiga representanternas kommitté. Europaparlamentet kommer 24.3.2022 att avlåta sitt betänkande i ärendet. Rådet har för avsikt att rösta om kommissionens förslag 4.4.2022.

6 Statsrådets ståndpunkt

Finland fördömer skarpt Rysslands invasion av Ukraina, som är en grov kränkning av internationell rätt. Som en del av unionen bär Finland sitt ansvar för migrationseffekterna av situationen i Ukraina och särskilt för skyddet av människor som flyr kriget.

I detta syfte understöder statsrådet kommissionens förslag om att genom en ändring av horisontalförordningen förlänga genomförandeperioden för fonderna för inrikes frågor för Europeiska unionens programperiod 2014–2020. Ändringen möjliggör ett utnyttjande av programperiodens kvarvarande finansiering till stöd för situationen i Ukraina.

Statsrådet understöder kommissionens förslag till ändring av förordningen om asyl-, migrations- och integrationsfonden. Genom ändringen blir det möjligt att använda outnyttjade belopp från det nationella programmet som öronmärkts för vissa specifika ändamål till andra åtgärder inom ramen för programmet för att man ska kunna möta trycket på medlemsstaternas asyl- och migrationssystem som orsakats av krisen i Ukraina.

Statsrådet understöder den ändring av förordningen om asyl-, migrations- och integrationsfonden som föreslås av kommissionen, eftersom ändringen är ägnad att utvidga de tillgängliga finansieringskällorna för finansiering av asyl- och migrationsåtgärder i medlemsstaterna under oförutsedda framtida händelser. Statsrådet anser det emellertid vara viktigt att det förfarande som möjliggörs av förordningen är helt frivilligt och att det inte förpliktar medlemsstaterna till ytterligare utbetalningar.

Om det under behandlingen i rådet görs ändringar i förslaget kan statsrådet på grund av de exceptionella förhållandena och ärendets brådskande natur bedöma och godkänna ändringarna med beaktande av Finlands övergripande intresse.